

HƯỚNG ỨNG TUẦN LỄ HỌC TẬP SUỐT ĐỜI: ỨNG DỤNG STEM TRONG DẠY HỌC ĐỊA LÍ 10 THEO HƯỚNG NGHIÊN CỨU BÀI HỌC

“Thực học, thực hành, làm chủ công nghệ số và trí tuệ nhân tạo để xây dựng xã hội học tập, đẩy mạnh học tập suốt đời” là chủ đề Tuần lễ hướng ứng học tập suốt đời năm 2026 tại Trường THPT Huỳnh Văn Nghệ. Hướng ứng tinh thần đó, nhóm chuyên môn Địa lí, tổ Sử - Địa - GDKT&PL đã triển khai hoạt động sinh hoạt chuyên môn theo hướng nghiên cứu bài học kết hợp STEM/STEAM trong môn Địa lí 10, qua đó tạo cơ hội để học sinh học tập thông qua trải nghiệm, thực hành, hợp tác và vận dụng kiến thức vào thực tiễn.

Đổi mới sinh hoạt chuyên môn từ thực tiễn lớp học

Sinh hoạt chuyên môn theo hướng nghiên cứu bài học là một trong những hoạt động được nhóm chuyên môn Địa lí chú trọng trong học kỳ I năm học 2026-2027. Bài học được lựa chọn nghiên cứu là Bài 5. Hệ quả địa lí các chuyển động của Trái Đất, môn Địa lí 10. Giáo viên thực hiện bài dạy là cô Nguyễn Hồng Nhung.

Cô Nguyễn Hồng Nhung thực hiện tiết dạy nghiên cứu bài học

Điểm nổi bật của hoạt động là việc kết hợp nghiên cứu bài học với giáo dục STEM/STEAM, không chỉ hướng đến việc truyền đạt kiến thức mà còn chú trọng quá trình học sinh tự tìm hiểu, thảo luận, sáng tạo và vận dụng kiến thức.

Ngay từ khâu chuẩn bị, giáo viên trong nhóm chuyên môn cùng nghiên cứu sách giáo khoa, sách giáo viên và các tài liệu tham khảo; trao đổi ý tưởng, dự kiến những thuận lợi, khó khăn mà học sinh có thể gặp phải, đồng thời thống nhất phương pháp, phương tiện và cách tổ chức dạy học phù hợp với năng lực của học sinh.

Cách làm này thể hiện rõ tinh thần của nghiên cứu bài học: không chỉ nghiên cứu “giáo viên sẽ dạy như thế nào”, mà quan trọng hơn là nghiên cứu “học sinh sẽ học như thế nào”.

Học Địa lí qua mô hình và trải nghiệm

Trong bài học về hệ quả địa lí của các chuyển động Trái Đất, học sinh được tạo cơ hội vận dụng kiến thức để xây dựng và trình bày các sản phẩm STEM/STEAM liên quan đến nội dung bài học.

Một số hình ảnh học sinh giới thiệu và vận hành mô hình STEAM về bốn chủ đề Sự luân phiên ngày đêm, Giờ trên Trái Đất, Ngày đêm dài ngắn khác nhau, Các mùa trong năm

Thông qua quá trình thiết kế, chế tạo và sử dụng mô hình, kiến thức Địa lí vốn có tính khái quát và khó quan sát trực tiếp được chuyển hóa thành những hình ảnh, sản phẩm và trải nghiệm trực quan hơn. Học sinh không chỉ ghi nhớ kiến thức về chuyển động của Trái Đất mà

còn phải suy nghĩ về cách mô phỏng, lựa chọn vật liệu, phối hợp với các thành viên và giải thích sản phẩm của nhóm.

Hoạt động này góp phần rèn luyện cho học sinh nhiều năng lực quan trọng như tự học, hợp tác, giao tiếp, giải quyết vấn đề, tư duy sáng tạo và vận dụng kiến thức.

Đặc biệt, mục tiêu của kế hoạch nghiên cứu bài học nhấn mạnh việc tạo cơ hội để tất cả học sinh được tham gia thực sự vào quá trình học tập, giáo viên quan tâm đến khả năng học tập của từng học sinh, kể cả những học sinh gặp khó khăn trong học tập.

Từ một tiết học đến một quá trình học tập suốt đời

Một giá trị quan trọng của hoạt động không nằm ở việc học sinh tạo ra một mô hình đẹp, mà ở quá trình học tập phía sau sản phẩm.

Để hoàn thành nhiệm vụ, học sinh cần chủ động tìm hiểu kiến thức, trao đổi với bạn bè, thử nghiệm ý tưởng, điều chỉnh sản phẩm và giải thích được cơ sở khoa học của mô hình. Những trải nghiệm đó góp phần hình thành thói quen tự tìm hiểu và học tập chủ động - một trong những mục tiêu quan trọng của sinh hoạt chuyên môn theo nghiên cứu bài học.

Một số hình ảnh lớp học trong tiết học Địa lí có tích hợp STEAM

Đây cũng chính là tinh thần của Tuần lễ hưởng ứng học tập suốt đời năm 2026 của nhà trường: khuyến khích người học phát triển năng lực tự học, tự rèn luyện, trau dồi kiến thức, đồng thời mở rộng không gian học tập gắn với công nghệ thông tin và các sản phẩm có khả năng ứng dụng trong thực tiễn.

Giáo viên cũng là người học

Nếu học sinh học thông qua trải nghiệm thì giáo viên cũng học thông qua chính quá trình nghiên cứu bài học.

Trước khi triển khai tiết dạy, giáo viên thực hiện bài dạy chịu trách nhiệm xây dựng kế hoạch, tiếp nhận ý kiến đóng góp của đồng nghiệp và hoàn thiện bài học. Các thành viên trong nhóm cùng nghiên cứu nội dung, phương pháp, phương tiện dạy học, cách tổ chức dạy học phân hóa và những tình huống có thể phát sinh trong lớp học.

Sau tiết dạy thực nghiệm, giáo viên trong tổ tiếp tục dự giờ, trao đổi, suy ngẫm và rút kinh nghiệm để cùng điều chỉnh, áp dụng trong giảng dạy. Theo kế hoạch, hoạt động trao đổi, rút kinh nghiệm chung được thực hiện sau tiết dạy nhằm hướng tới việc nâng cao chất lượng dạy và học.

Như vậy, nghiên cứu bài học tạo nên một vòng tròn học tập liên tục: giáo viên nghiên cứu - thiết kế - tổ chức dạy học - quan sát - suy ngẫm - điều chỉnh; học sinh tìm hiểu - thực hành - hợp tác - tạo sản phẩm - trình bày - điều chỉnh.

Lan tỏa văn hóa học tập trong nhà trường

Hoạt động của nhóm chuyên môn Địa lí là một minh chứng cụ thể cho việc đưa tinh thần học tập suốt đời vào hoạt động chuyên môn hằng ngày. Thay vì xem học tập suốt đời chỉ là một khẩu hiệu, nhà trường hướng tới việc tạo ra những không gian để giáo viên và học sinh thực sự học tập, thực hành và sáng tạo.

Kế hoạch Tuần lễ hưởng ứng học tập suốt đời năm 2026 của Trường THPT Huỳnh Văn Nghệ cũng khuyến khích các tổ chuyên môn đổi mới phương pháp dạy học, khai thác học liệu, tăng cường năng lực tự học và chia sẻ các bài giảng, sản phẩm học tập trên môi trường số. Đồng thời, nhà trường khuyến khích tổ chức các không gian trải nghiệm thực hành STEM/STEAM, ứng dụng trí tuệ nhân tạo, thiết kế nội dung số và mô phỏng thực tế ảo.

Từ một bài học Địa lí 10, những giá trị ấy có thể được lan tỏa rộng hơn: học sinh học bằng trải nghiệm, giáo viên học qua đồng nghiệp, tập thể chuyên môn học qua thực tiễn và nhà trường cùng nhau xây dựng văn hóa học tập.

Kết nối để tiếp tục đổi mới

Ứng dụng STEM/STEAM trong dạy học Địa lí theo hướng nghiên cứu bài học không phải là sự thay đổi hình thức đơn thuần. Điều quan trọng là tạo ra môi trường trong đó học sinh được chủ động học tập, được làm, được thử nghiệm, được trao đổi và được vận dụng kiến thức; đồng thời giáo viên có cơ hội cùng đồng nghiệp nghiên cứu và cải tiến hoạt động dạy học.

Đó cũng là cách để tinh thần “thực học, thực hành, làm chủ công nghệ số và trí tuệ nhân tạo” được cụ thể hóa trong từng môn học, từng tiết học và từng hoạt động chuyên môn của nhà trường.

Học tập không chỉ diễn ra trong sách vở; học tập còn diễn ra khi chúng ta đặt câu hỏi, cùng nhau khám phá, tạo ra sản phẩm, chia sẻ kinh nghiệm và không ngừng cải tiến.